

PRIPOMÍNAME SI...

- Samuel Ambrosius 1
- Pierre Corneille 2
- Zomrela spisovateľka Klára Jarunková 3
- Z regionálnej kartotéky: Alexander Alagovič 3

INFORMUJEME...

- Etický kódex slovenského knihovníka (návrh) 4
- Rok Ľudovíta Štúra 6
- Kníh je dosť, ale čítame ich? 7
- Ako odradiť diet'a od čítania 10

Z NAŠICH KNIŽNÍC...

- Kultúrna jeseň v Galantskej knižnici 12

ZAÚJÍMAVOSTI...

- Neobvyklý knižný regál 13
- Knižné falzifikáty v Číne 13
- Katrina ničila aj knižnice 14
- Najvyššie umiestnená knižnica 14

BIBLIOGRAFICKÁ ČASŤ...

- Významné výročia v 1.polroku 2006 15
- Plánovaná edičná činnosť Galantskej knižnice vr.2006 18

PRIPOMÍNAME SI...

SAMUEL AMBROSIUS (AMBROZI)

(22.3.1748 Liptovská Sielnica - 15.2.1806 Banská Štiavnica)

Osvietenský spisovateľ, redaktor, ev. farár. Pochádzal z ev. učiteľsko-kňazskej rodiny. Študoval v Bratislave a v nemeckej Jene. V r. 1785-87 bol ev. farárom vo Veličnej, potom 16 rokov v Radvani a posledné 3 roky (1803-06) v Banskej Štiavnici. Prišiel sem v čase, keď Banská Štiavnica úroveňou banskej techniky a vedy, s vynikajúcimi učencami svetového mena, patrila medzi popredné svetové centrá.

Ako značná časť slovenskej kňazskej i laickej inteligencie aj Ambrosius si osvojil črty osvietenského myslenia s cieľom šíriť osvetu a vzdelanosť. Príležitostnú a náboženskú literatúru písal po latinsky, nemecky a ako vzdelaný osvietenec už aj po slovensky. Boli to kázne, piesne, gratulačné básne, prejavy, recenzie kníh a pod.

Obdobie jeho pôsobenia bolo obdobím vzniku množstva väčších či menších učených spoločností rôzneho významu. Aj keď sa Banská Štiavnica spája najviac s Tablicovou Učenou spoločnosťou banského okolia, pred ňou tu už bola Ambrosiova súkromná škola (1804-08) a jeho latinská spoločnosť Societas ex totius Monarchiae Austriacae viris eruditis coacta. Táto od roku 1803 v redakcii S. Ambrosia vydávala Annales evangelici provinciarum domui Austriacae hereditarium (Evanjelické letopisy dedičných provincií rakúskeho domu), ktoré zaznamenávali udalosti zo života evanjelikov, správy o činnosti ev. školstva, nekrológy významných osobností, hodnotenie ich diela. Ročenka Annales mala pravidelnú rubriku Recensionen librorum, v ktorých sa zjavovali fundované recenzie a kritiky domácej i zahraničnej literatúry rôzneho druhu, aj prírodovedeckej, lekárskej a národohospodárskej. Sú prameňom k poznaniu slovenského kultúrneho života tej doby.

Samuel Ambrosius. In: Kultúrno-historický kalendár 1998. - Bratislava: Národné osvetové centrum, 1997. Str. 74.

PIERRE CORNEILLE

(6.6.1606 Rouen – 1.10.1684 Paríž)

Francúzsky dramatik a básnik. Druhý z ôsmich detí advokáta. Študoval právo, bol advokátom, ale na súde takmer nevystupoval. Žil veselým životom, písal drobné verše a 1629 mal s komédiou *Mélite* v Paríži veľký úspech. 1628-50 bol kráľovským advokátom a žil s mladším bratom Thomasom v rodnom dome usporiadaným životom. Obidvaja písali divadelné hry.

Pompejova, 1642
„kresťanská“

Corneillove komédie *La Veuve* (Vdova, 1633), *La Place royale* (Kráľovské námestie, 1635), *Illusion comique* (Komické ilúzie, 1636) a i. sú poetické a hravé, realistické scény sa miešajú so svetom víl a snov; charakterová komédia zväčša už nahrádza situačnú. Po tragédii *Médée* (1635) nastal obrat v jeho tvorbe tragikomédiou *Cid* (1637, 1960) s námetom zo španielskych dejín. Novozaložená Francúzska akadémia oficiálne odsúdila hru, Corneille sa na istý čas odmlčal. 1640-51 napísal svoje najlepšie hry o hrdinoch silnej vôle: *Horace* (1640) o zbabelosti a láske k vlasti, *Cinna*

(1642) o umení veľkoryso odpustiť slabším, *La Mort de Pompée* (Smrť až 43), *Polyeucte* (1643), tragédia, *Théodore, vierge et martyre*

(Panna a mučenica Th., 1645) a po komédii *Le Menteur* (Luhár, 1643) politickú drámu *Nicomede* (1651), vrchol svojej tvorby. Po neúspechu tragédie *Pertharite* (1652) sa Corneille na 7 rokov utiahol do ústrania, preložil a zveršoval *Nasledovanie Krista* a 1659-1684 napísal ešte 11 hier. Po úspechu *Sertoria* (1662) sa presťahoval do Paríža, mladému obecenstvu sa však jeho hry zdali príliš suché a komplikované. Súboj s Racinom, ktorého výrazom bola dráma *Tite et Bérénice* (Tite a Berenice, 1670), uvedená v Paríži týždeň po premiére Racinovej hry na tú istú tému, sa skončil víťazstvom mladého Racina. Corneillove hry sa hrali takmer po celej Európe, ale po neúspechu tragédie *Suréna* (1674) sa definitívne odmlčal. Na sklonku života všetky svoje hry podrobil Skúmaniam (*Examens*) a v *Discours sur la poésie dramatique* (Rozprava o dram. Poézii, 1660) kritike teórie jednoty miesta, času a deja. Zomrel v chudobe a takmer zabudnutý.

Pierre Corneille. In: Malá encyklopédia spisovateľov sveta. – 1. vyd. – Bratislava: Obzor, 1978. – S. 115-116.

2

Zomrela spisovateľka Klára Jarunková

Po ťažkej chorobe zomrela 11.7.2005 vo večerných hodinách slovenská spisovateľka Klára Jarunková. Ako informoval agentúru SITA predseda Asociácie organizácií spisovateľov Slovenska Jozef Leikert, Jarunková zomrela vo veku 83 rokov.

Klára Jarunková je autorkou 23 kníh pre dospelých, pre mládež i deti, ktoré sa stále stretávajú so živým čitateľským záujmom. Jej knihy vyšli v 39 jazykoch sveta vo vyše 150 vydaniach. Príbehy Jedinej a Brata mlčanlivého Vlka sa vďaka 70 prekladom stali súčasťou zlatého fondu svetovej literatúry pre deti a mládež. Jej dielo bolo ocenené talianskou národnou Cenou Bancarellino a bola zapísaná na Medzinárodnú čestnú listinu Ceny H. CH. Andersena.

Na základe tejto medzinárodnej akceptácie bola Asociáciou organizácií spisovateľov Slovenska navrhnutá na udelenie Nobelovej ceny za literatúru a ceny A. Lindgrenovej. Bola zakladajúcou osobnosťou a dlhoročnou predsedníčkou Klubu nezávislých spisovateľov. Za mimoriadne zásluhy a rozvoj slovenskej kultúry jej prezident prepožičal Rad Pribinu 1. triedy /1996/ a Rad Ľudovíta Štúra 1. triedy /2005/.

Zdroj: <http://www.bleskovky.sk>

Z REGIONÁLNEJ KARTOTÉKY...

ALEXANDER ALAGVIČ

(30.12.1760 Malženice – 18.3.1937 Záhreb)

Cirkevný spisovateľ, katolícky kňaz. Narodil sa v Malženiciach pri Trnave. Pochádzal zo zemianskej rodiny chorvátskych usadlíkov. Teológiu študoval v Budíne a po kňazskej vysviacke roku 1784 sa stal biskupským tajomníkom v Nitre, kde bol aj profesorom tamojšieho seminára. Pôsobil v Močenku, v Galante

(1793, niektoré pramene uvádzajú rok 1796) ako farár, neskôr ako dekan. Počas jeho pôsobenia sa začalo so stavbou podľa úplne nových plánov kostola svätého Štefana Kráľa v Galante. V roku 1807 sa stáva kanonikom v Bratislave, roku 1808 kanonikom v Ostrihome, roku 1809 riaditeľom seminára v Pešti, roku 1810 titulárnym bosenským biskupom a radcom Miestodržiteľskej rady, roku 1828 prepoštom v Záhrebe a napokon roku 1829 záhrebským biskupom. V tejto hodnosti zotrval až do svojej smrti.

Alexander Alagovič bol zakladajúcim členom a mecénom bernolákovského Slovenského učeného tovarišstva, člen a podporovateľ Spolku milovníkov reči a literatúry slovenskej v Budapešti, udržiaval styky so slovenskými obrodencami, najmä s Martinom Hamuljakom. Zaslúžil sa o prebúdzanie chorvátskeho národného podvedomia v Záhrebe, podporoval národnú kultúru a osvetu, dostaval biskupský palác. Tlačou vyšli jeho príležitostné prejavy, kázne a pod.

-zf-

INFORMUJEME...

Etický kódex slovenského knihovníka

(návrh)

Knižnica je kľúčovým činiteľom pri poskytovaní neobmedzeného prístupu k základným zdrojom pre ekonomický a kultúrny rozvoj, pričom účinne prispieva k rozvoju a udržiavaniu duševnej slobody, ochrane demokratických hodnôt a všeobecne platných občianskych práv. K splneniu tohoto cieľa buduje a sprístupňuje knižničný fond.. Svojimi knižničnými a informačnými službami zabezpečuje informačné potreby všetkých občanov bez ohľadu na vek, pohlavie, ekonomické alebo pracovné postavenie, gramotnosť, technické zručnosti, náboženské alebo politické vyznanie, sexuálnu orientáciu a fyzické a duševné schopnosti. Knihovník si je vedomý zodpovednosti voči svojej knižnici i voči verejnosti, plní zákony a pravidlá platné pre knihovnícku profesiu a zaväzuje sa rešpektovať používateľa, knižničné fondy, knižnicu i svoju profesiu v duchu princípov tohoto etického kódexu. Termínom knihovník

3

sa v tomto kódexe označujú všetci pracovníci knižnice bez ohľadu na to, v akej oblasti knižničnej činnosti pôsobia.

1. Knihovník a používateľ

Hlavnou úlohou knihovníka je odpovedať na potreby používateľov v oblasti kultúry, informácií, vzdelávania a voľného času. Prístup k dokumentom a informáciám je základným právom používateľa. Knihovník sa preto zaväzuje:

- Vážiť si všetkých používateľov.
- Poskytovať neobmedzený, rovný a slobodný prístup k dokumentom a informáciám.
- Zabezpečovať ochranu osobných údajov používateľov a ich používateľských aktivít.
- Odpovedať na každú otázku používateľov, alebo ak to nie je možné, orientovať ich iným smerom.

2. Knihovník a knižnica

Knižnica definuje svoje kompetencie a svoju knižničnú politiku v knižničnom poriadku. Knihovník v svojej každodennej práci rešpektuje tento knižničný poriadok a zaväzuje sa:

- Akceptovať každý návrh používateľa na doplnenie knižničného fondu, ktorý je v súlade s profilom knižnice a zodpovedá kritériám objektivity, nestrannosti a plurality názorov.
- Pri dopĺňaní a sprístupňovaní fondov nerobiť žiadnu cenzúru, okrem výnimiek uvedených v legislatívnych dokumentoch.
- Dodržiavať legislatívne dokumenty a vyhlášky.
- Umožniť používateľom poznanie knižničných fondov, dokumentov, zdrojov a služieb a uľahčiť voľný obeh dokumentov a informácií.
- Zabezpečovať prístup k informačným zdrojom, pričom knižnica nenesie zodpovednosť za následky využitia týchto zdrojov.

3. Knihovník a profesia

Zamestnanci knižnice tvoria solidárnu profesijnú skupinu a navzájom spolu úzko spolupracujú. V tomto zmysle sa knihovník zaväzuje:

- Vykonávať svoje povolanie bez preferovania svojich záujmov alebo svojej osobnej mienky.

- Rozvíjať svoje profesionálne znalosti, vzdelávať sa a snažiť sa dosiahnuť vysoký stupeň svojej kompetencie.
- Navštevovať iné knižnice, rešpektovať kolegov z iných typov knižníc a spolupracovať s pracovníkmi príbuzných inštitúcií.
- Zapájať sa do profesionálneho života ako člen profesijných spolkov a zúčastňovať sa na ich aktivitách.
- Odborne sa vzdelávať, sledovať problematiku svojej profesie a zúčastňovať sa na odborných podujatiach.
- Pri výkone povolania nepodliehať vplyvu politických, odborárskych, lobistických a sociálnych skupín.

zdroj <http://www.infolib.sk>

ROK ĽUDOVÍTA ŠTÚRA **(október 2005 - október 2006)**

Rok Ľudovíta Štúra, ktorý organizačne i programovo zabezpečuje Slovenská národná knižnica, je venovaný 190. výročiu narodenia (2005) a 150. výročiu úmrtia (2006) jednej z najvýraznejších postáv slovenskej histórie - politikovi, novinárovi, vedcovi, spisovateľovi a kodifikátorovi spisovnej slovenčiny Ľudovítovi Štúrovi.

Rok Ľudovíta Štúra, nad ktorým prevzal záštitu prezident Slovenskej republiky Ivan Gašparovič, slávnostne otvorila Celonárodná spomienka na 190. výročie narodenia Ľudovíta Štúra, ktorá sa uskutočnila v jeho rodnej obci Uhrovec 15. 10. 2005. Programovú časť podujatia tvorili seminár a výstava o živote a diele Ľ. Štúra, slávnostné zhromaždenie pri pomníku Ľ. Štúra, vyhlásenie súťažného štúrovského esej a Akadémia k 190. výročiu narodenia Ľ. Štúra. Najbližšie podujatia Roka Ľudovíta Štúra sa budú konať v Bratislave. Pôjde o odhalenie pamätnej tabule Ľ. Štúrovi na Malom ev. a. v. kostole po službách Božích (23. 10. 2005), a o odhalenie pamätnej tabule na budove, kde sídlila redakcia Štúrových Slovenských národných novín (28. 10. 2005).

Celonárodná spomienka na 150. výročie úmrtia Ľudovíta Štúra sa uskutoční 12. 1. 2006 v Modre. Súčasťou spomienky je viacero odborných, výstavných, duchovných a spoločenských podujatí. Gestorom spomienky je Múzeum Ľ. Štúra v Modre - pracovisko Slovenskej národnej knižnice.

Podujatia Roka Ľudovíta Štúra sa budú konať prakticky po celom Slovensku, čo dokumentuje aj oficiálny programový plagát tejto významnej celonárodnej kultúrnej akcie. Plagát výtvarne i tlačiarensky pripravila Slovenská národná knižnica.

Okrem hlavného organizátora Roka Ľudovíta Štúra - Slovenskej národnej knižnice - na jednotlivých podujatiach participujú aj ďalší partneri: Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky, Matica slovenská, mesto Modra, obec Uhrovec a spoluosporiadateľské organizácie a cirkvi v mestách a obciach na Slovensku.

Záver Roka Ľudovíta Štúra sa bude konať v novostavbe Slovenského národného divadla v Bratislave 22. 10. 2006.

zdroj <http://www.infolib.sk>

Kníh je dost', ale čítame ich ?

Kníh v kníhkupectvách je dnes neúrekom, otázka je, či sa aj čítajú. Láska ku knihám, ktorá sa u mnohých prebudila v detstve, nie vždy pretrvá. Niekomu knihy znepríjemnilo povinné čítanie, iní sa počas vysokej školy zahrabali do odbornej literatúry a na iné nebol čas. Zamestnanie mnohých vyčerpá tak, že jediné, čo doma zvládnu, je chytiť do ruky ovládač. Kníh je síce plná polica, ale odhodlanie siahnúť po nich chýba.

V minulosti boli knihy lacné, stáli 18 či 32 Kčs, ale nájsť dobrú knihu nebolo jednoduché. Vydávanie hodnotných kníh bolo obmedzené, a keď aj niečo dobré vyšlo, do predajne prišlo len pár kusov. Práví čitatelia pred dvadsiatimi rokmi presne vedeli, kedy príde do kníhkupectva tovar a striehli naň.

Dnes sa počet vydavateľstiev ráta v stovkách a vo väčších mestách je aj množstvo kníhkupectiev. Predáva sa všetko - od receptov a rád o tom ako háčkovať, až po úvahy o bytí alebo o galaxiách. Najlepšie však to, o čom sa píše v médiách, poprípade to, čo vyvolalo nejakú diskusiu či kontroverziu. Problém nie je nedostatok kníh, skôr spôsob, ako sa medzi nimi orientovať.

Literárny vedec Peter Zajac si napriek skepse zo škôl myslí, že vo všeobecnosti sa číta viac. Ponuka je podľa neho oveľa širšia, ako bola v minulosti a vo všetkých oblastiach. „Navyše, pribudol internet, ktorý je tiež vlastne návratom k čítaniu, i keď v inej podobe. Podstatný rozdiel je však v tom, čo sme mohli čítať v komunizme a čo dnes.“

To, že sa číta viac, potvrdili aj prieskumy Literárneho informačného centra z posledných troch rokov. „Čítanie je na Slovensku demokratická a masová kultúrna

aktivita," tvrdia autori prieskumu Pavol Rankov a Peter Valček. Podľa prieskumu z roku 2004 viac než štvrtina obyvateľov číta krásnu literatúru aspoň raz do týždňa alebo častejšie. Vôbec ju nečíta asi tretina populácie.

Je v slovenských domácnostiach kníh veľa či málo? Aj na túto otázku sú názory rôzne. Závisia zrejme od toho, s čím sa porovnávame. Podľa nášho domáceho prieskumu má doma viac ako 200 kníh 36,3 % respondentov. Medzinárodná Správa o politike mládeže však hovorí, len 12 percent rodín žiakov ôsmich ročníkov základných škôl má doma viac ako 200 kníh. Európsky priemer je okolo 20 percent a Slovensko sa tak zaradilo medzi krajiny hovoriace po arabsky a krajiny Afriky. Najviac slovenských žiakov - 41 percent, má doma priemerne od 26 do 100.

Medzinárodný prieskum štrnásťročných respondentov pritom ukázal, že počet kníh v domácnosti súvisí s výkonom žiakov v škole. Ich výkon bol 551 bodov - o 127 bodov viac ako výkon slovenských ôsmakov, ktorí udávali, že doma majú priemerne len 10 kníh.

Náš domáci prieskum tiež ukázal, že denne číta beletriu len necelých 8 percent respondentov, príležitostne štvrtina respondentov a asi jedna tretina sa o beletriu, čiže krásnu literatúru nezaujíma. Neznamená to však, že ľudia, ktorí nečítajú beletriu, nečítajú vôbec. Veľa z „nečitateľov beletrie“ pravidelne číta odbornú, či náučnú literatúru, alebo dennú tlač. Až dve tretiny respondentov patria medzi intenzívnych čitateľov, no majú rôzny čitateľský záber (okrem beletrie to je čítanie odbornej literatúry pre profesionálny rast, či záujem o nové informácie).

Nepotvrdilo sa, že by vlastníctvo televízie, internetu, DVD či domáce kino malo väčší vplyv na frekvenciu dĺžky čítania krásnej literatúry. „Počet hodín strávených pred obrazovkou má len malý vplyv na frekvenciu čítania krásnej literatúry. Z hľadiska negatívneho prístupu k čítaniu je riziková až skupina, ktorá sleduje televíziu viac ako päť hodín denne.“ V rodinách s osobným počítačom a predovšetkým internetom je viac tých, ktorí čítajú krásnu literatúru aspoň raz týždenne, a výrazne menej nečitateľov.

Prečo čítať

Čítaním sa kultivuje slovná zásoba, človek si rozširuje rozhľad, ale aj príjemne trávi voľný čas. Čítanie je aj spôsob, ako sa vytrhnúť z bežnej reality a stať sa súčasťou sveta fantázie, humoru, napätia, mať možnosť prežiť príbehy iných ľudí a získať tým obrovské skúsenosti.

Ako čítajú deti?

„Ako čítajú deti, závisí len od učiteľov a rodičov. Ak sa škola stará o to, aby deti chodili do školskej knižnice, deti sú nadšené, čítajú veľa. Ak rodičia trávajú šesť hodín pred televízorom, ťažko si ich deti nájdu vzťah ku knihám,“ myslí si šéf vydavateľstva Slovart.

Povinné čítanie deťom nevoní. Už tým, že je „povinné“, vyvoláva v deťoch averziu a mnohé diela sú pre deti nudné, zastaralé. Knihy ako Maroško, Jano, či Zbojnícka kapsa, z ktorých mnohé dodnes vychádzajú v pôvodnom obale, nie sú práve tým, čo by v deťoch vyvolalo záujem o čítanie.

Vkus detského čitateľa sa celkovo zmenil. Verneovky, mayovky či Hitchcockových troch pátračov nahradilo sci-fi a fantasy, Tolkien, Harry Potter. Dievčatá vyhládávajú príbehy od spisovateľky Jacqueline Wilsonovej či od Karen McCombieovej, edíciu Alica a jej rodinka, Dievčatko z krajiny drakov.

A ako vzbudiť v deťoch chuť čítať? Podľa psychologičky Doroty Kopasovej nútiť ich k tomu je chyba. „Veci, ktoré človek musí, neposúvajú ďalej, tak ako to, čo chce a po čom túži.“

Deťom treba dať čítať to, čo chcú čítať, a nie to čo čítať nechcú. "Dnes naozaj žiadne dieťa neosloví Rudo Móric a jeho kniha Z poľovníckej kapsy. Oveľa viac ich chytí Harry Potter, Pán prsteňov či kniha o SuperStar, a to čítajú jedným dychom," hovorí psychologička. Na to, že nie je najhodnotnejšia, možno dieťa upozorniť.

Čítanie v číslach

- Ženy siahajú po literatúre trikrát častejšie ako muži. Kým ženy tvoria až 12,1 % každodenných či takmer každodenných čitateľiek krásnej literatúry, mužov je len 3,3 %.
- Kým žien nečitateľiek je približne 20 %, mužov nečitateľov je takmer 46 %.
- Viac každodenných čitateľov je medzi ľuďmi stredoškolsky vzdelanými - 10,6 %, ako medzi ľuďmi s vysokoškolským vzdelaním - 8,8 %.

- Nečitateľov je viac medzi stredoškolsky vzdelanými 21,3 % než medzi vysokoškolsky vzdelanými 14,4 %

- Takmer 17 % televíznych divákov, ktorých nezaujme televízny program, vypne televízor a siahne po knihe. Ďalších 9,8 % v tomto prípade vypne televízor a pustí si rádio alebo hudobný nosič, 7,3 % vypne televízor a ide sa prejsť. 46,8 % väčšinou prepína dovtedy, kým si niečo nenájde.

Skrátená verzia. Úplný článok bol uverejnený In: Sme. - Roč. 14, č.277 (1.12.2005). - Príloha : TV - oko. - Č.48 (2005), s.I-V.

Ako odradiť dieťa od čítania

Úryvok z knihy Ako román od Daniela Pennaca o tom, ako sa z malého čitateľa stane nečitateľ

Ak naše deti, mladí, naozaj nemajú v láske čítanie - a to slovo sedí, lebo tu ide naozaj o sklamanú lásku - netreba z toho obviňovať ani televíziu, ani moderné obdobie, ani školu. Môžeme viniť aj všetko spolu, ale až potom, keď sme si položili základnú otázku: čo sme urobili s ideálnym čitateľom, akým bolo naše dieťa vtedy, keď sme ešte my hrali úlohu rozprávača aj knihy zároveň?

Aká obrovská zrada!

Dieťa, rozprávka a my sme každý večer tvorili zmierujúcu sa svätú Trojicu a teraz je opustené nad nepriateľskou knihou.

Lahkosť našich viet ho zbavovala tiaže, nerozlúštiteľný šuchot písmen zahnal aj pokušenie snívať.

My sme mu ukázali cestu zhora nadol, a teraz ho to strašné úsilie tlačí na zem.

My sme ho vyzbrojili schopnosťou byť všadeprítomné, a teraz je uväznené vo svojej izbe, v triede, v knihe, v riadku, v jedinom slove.

Kde sa skrývajú všetky tie čarovné postavičky, bračekovci, sestry, králi, kráľovné, hrdinovia prenasledovaní zloduchmi, ktorí ho zbavovali utrpenia z bytia tým, že ho zavolali na pomoc? Je vôbec možné, že majú niečo spoločné s týmito hrubo natlačenými atramentovými klikyhákmi, ktorým hovoríme písmená? Je možné, že sa títo polobohovia až takto rozmrvili, že z nich ostali len tlačiarenské znaky? A z knihy sa stal tento predmet?

Čudná premena! Opak čara. Jeho hrdinovia a on sa spolu dusia pod ťažobou nemej knihy! Pritom táto zmena, ktorú spôsobila náruživá snaha otca a mamy, keď chceli spolu s učiteľkou oslobodiť jeho uväznený sen, je len jednou z mnohých.

Tak čo sa stalo tomu uväznenému princovi, no? Čakám!

6

Tí istí rodičia, ktorí si nikdy, nikdy, keď mu čítali, nelámali hlavu nad tým, či správne pochopilo, že Ruženka spala v začarovanom lese preto, lebo sa pichla o vreteno, a Snehulienka preto, že zjedla jablko. (Pri prvých čítaniach to všetko nepochopilo, teda nie celkom. V rozprávkach je však toľko zázrakov, toľko krásnych slov a toľko dojatia! Pokúšalo sa sústrediť len na svoju obľúbenú pasáž, ktorú si v duchu odriekalo, kým konečne neprišla. Potom nasledovali ďalšie, nejasnejšie, kde sa zamotávali všetky čary, pomaly však začínalo rozumieť všetkému a bolo mu jasné, že Ruženka spala vďaka vretenu a Snehulienka vďaka jablku...)

Opakujem otázku: čo sa stalo princovi, keď ho otec vyhnal zo zámku?

Trváme na svojom. Bože, to predsa nie je možné, aby to decko nepochopilo obsah pätnástich riadkov! Pätnásť riadkov, to predsa nie je také ťažké!

Boli sme jeho rozprávačom, stali sme sa jeho účtovníkom.

- Nuž, keď sa nesnažíš, rozlúč sa s televíziou! Dobré si počul...

Áno...Televízia povýšená na odmenu... a čítanie huplo medzi každodennú drinu... veru, to my sme vymysleli tento skvelý rebríček...

Práva čitateľa podľa Daniela Pennaca

právo nečítať
právo preskakovať strany
právo nedočítať knihu
právo znovu si ju prečítať
právo čítať čokoľvek
právo na bovarizmus (choroba, ktorá sa prenáša textom) prežívať radosť smútok hrdinov
právo čítať kdekoľvek
právo paberkovať (prečítať si len krátku pasáž, citát podľa chuti)
právo čítať nahlas
právo mlčať

Skrátená verzia. Článok bol uverejnený In: Sme. - Roč. 14, č.277 (1.12.2005). - Príloha: TV - oko. - Č.48 (2005), s.VI.

Z NAŠICH KNIŽNÍC...

Kultúrna jeseň v Galantskej knižnici

Mesiac október bol v Galantskej knižnici plný kultúrnych akcií ako pre študujúcu mládež, tak pre dospelých členov našej knižnice. Ale pod'me pekne po poriadku.

Dňa 13.10.2005 prijala pozvanie na besedu spisovateľka Táňa Keleová-Vasilková, ktorá je v súčasnosti jednou z najčítanejších slovenských autoriek. Už príchod pani Vasilkovej dával tušiť, že beseda bude mať ten správny ráz. Bola milá, bezprostredná, úprimná, vtipná. Sršala z nej energia, pohoda a dobrá nálada. Nesklamala. Beseda bola naozaj veľmi dobrá, čo môžu potvrdiť aj čitateľky, ktoré sa na nej zúčastnili.

V týchto dňoch sme si pripomenuli 190. výročie narodenia slovenského buditeľa a tvorcu prvého slovenského pravopisu - Ľudovíta Štúra. Galantská knižnica v spolupráci s Domom Matice slovenskej v Galante usporiadali pre študujúcu mládež dve akcie, na ktorých sme si pripomenuli toto výročie.

18.10.2005 sa konala beseda, na ktorej mala prednášku PhDr. Anna Jonášová a 24.10.2005 sa uskutočnil kvíz o Ľudovítovi Štúrovi. Na oboch podujatiach sa zúčastnili žiaci zo základných škôl z okresu Galanta. Myslím si, že nie je dôležité to, kto zvíťazil, ale skutočnosť, že žiaci boli nabití vedomosťami, za čo sa môžeme poďakovať hlavne pani učiteľkám slovenského jazyka. Dokázali v deťoch podnietiť záujem o históriu slovenského jazyka a literatúru.

V stredu 26.10.2005 prebehli dve podujatia s jedným hosťom. Tým hosťom bol známy slovenský historik Pavel Dvořák, ktorý prijal naše pozvanie a zúčastnil sa dvoch besied. Tá prvá sa konala v Gymnázium Janka Matuška v Galante, kde pána Dvořáka, ktorého sprevádzal riaditeľ Galantskej knižnice Mgr. Štefan Polák, prijal riaditeľ PhDr. Peter Černý a profesorky dejepisu. Študenti zatiaľ netrpezlivo čakali na historika v aule gymnázia. O tom, že téma - história Slovenska a jej prednášateľ Pavel Dvořák - študentov zaujala, svedčí takmer dvojhodinová beseda.

V podvečer sa v Renesančnom kaštieli začali schádzať ľudia, ktorí prišli na besedu pod názvom Po stopách minulosti s Pavlom Dvořákom. Toto podujatie pripravila Galantská knižnica v spolupráci s Mestským kultúrnym strediskom,

Galantským osvetovým strediskom a Vlastivedným múzeom v Galante pre širokú verejnosť. Sobášna sieň renesančného kaštieľa sa naplnila do posledného miestečka a bolo nutné pridať po stranách aj stoličky. Úvod podujatia nám spríjemnili hudobné tóny v podaní Galantského hudobného tria, ktoré pôsobí pri Základnej umeleckej škole v Galante. Atmosféra besedy bola vynikajúca. Pán Dvořák je skromný a veľmi pohodový človek, ale hlavne vynikajúci rozprávač, ktorý svojím rozprávaním zaujal celé publikum. Z otázok, ktoré položili ľudia z publika pánovi Dvořákovi, bolo vidieť, že občania nášho mesta sa o históriu Slovenska zaujímajú, čo skonaštatoval aj samotný historik. Po besede sa uskutočnila autogramiáda a predaj kníh, o čo bol veľký záujem, najmä o štvrtý diel cyklu Stopy dávnej minulosti, ktorý bol práve vydaný.

Aj nás teší záujem našich spoluobčanov o akcie, ktoré pripravujeme hlavne pre nich a dúfame, že nám zostanú verní, a že sa v budúcnosti budeme s nimi stretávať v oveľa väčšom počte.

Zuzana Fajnorová

ZAÚJÍMAVOSTI...

Neobvyklý knižný regál

Pred časom istý holandský konštruktér, štyridsaťročný Hans Rademaker vyrobil drevený knižný regál, ktorý sa po smrti jeho majiteľa dá poľahky zmeniť na slušivú rakvu. Autor tohto vynálezu tvrdí, že je určený pre osoby, ktoré si chcú takýto predmet obstaráť, ale majú zábrany to urobiť. Rademaker dostal tento nápad počas svojho štúdia v Utrechte, kde si uvedomil, že ľudia veľmi neradi pomýšľajú na svoju smrť. Rakva sa dá použiť aj ako polica na knihy a umiestniť v obývačke či pracovni. Nápaditému Holanďanovi sa podarilo získať súhlas holandských knižníc na umiestnenie tohto výrobku v ich priestoroch. Takáto polica stojí v prepočte okolo 40.000 Sk, zatiaľ čo lacná truhla je tam asi trikrát lacnejšia, ale Rademaker tvrdí, že hoci je jeho regál drahý, pôsobí veľmi esteticky a ako rakva je nadmieru solídny.

In: Knižnica. - Roč. 6, č. 7 (2005), str. 33.

nedávno dostala od Guinnessovej agentúry certifikát najvyššie umiestnenej knižnice vo svete.

In: Knižnica. - Roč. 6, č. 8 (2005), str. 51

Knižné falzifikáty v Číne

V posledných rokoch sa v tejto najľudnatejšej krajine sveta rozmáha vydávanie kníh „na čierno“. Dokonca viaceré z týchto „ilegálnych“ publikácií sa tam stali bestsellermi. Niektorí miestni vydavatelia si totiž všimli, že knižné preklady diel zahraničných autorov sa predávajú podstatne lepšie než diela domácich spisovateľov. Problém je však v tom, že za autentické diela sa musia platiť nemalé autorské poplatky. Preto sa v dnešnej Číne falzifikované knihy vyrábajú vo veľkom a ich predajnosť je vyššia, než je tomu v prípade legálne zhotovených prekladov. Vysvetľuje sa to tým, že v dobe počítačov a internetu je celkom ľahké zhotoviť knižný bestseller. Pomocou počítača sa dá v priebehu niekoľkých dní zhotoviť falzifikát knihy a vybaviť ho všetkými vydavateľskými údajmi. Autori dostávajú zahraničné mená, vyberajú sa pre ne atraktívne názvy, vydavateľské údaje sa preberajú z internetu alebo z tiráže druhých kníh. Z obsahového hľadiska patria tieto falzifikáty väčšinou do poradenskej (tzv. self-help) literatúry a ponúkajú návody na dosahovanie psychickej rovnováhy, určovanie a dosahovanie životných cieľov, zvyšovanie kvality života. Knižné falzifikáty sa dobre predávajú v stánkoch na uliciach a na stanicích metra a železníc.

In: Knižnica. - Roč. 6, č. 8 (2005), str. 40.

Katrina ničila aj knižnice

K množstvu historických kúrií, ktoré v Biloxi v americkom štáte Mississippi zničil uragán Katrina patrí aj rezidencia Beavoir, v ktorej žil a umiestnil svoju knižnicu Jefferson Davies, prvý a zároveň posledný prezident južanskej Konfederácie. Žiaľ, aj táto unikátna knižničná zbierka, umiestnená v osobitnom pavilóne, podľahla skaze.

In: Knižnica. - Roč. 6, č. 9 (2005), str. 32

Najvyššie umiestnená knižnica

Málokto vie, že vo výške takmer 231 metrov nad zemou, na šesťdesiatom podlaží hotela Marriott v čínskom Šanghaji sa nachádza najvyššie umiestnená knižnica na svete. Zaberá 57 štvorcových metrov a ponúka čitateľom vyše 1.500 knižničných titulov anglickej prózy, románov, čínskej poézie a obrazových albumov. Knižnica má tiež dve zastrešené terasy s nádherným výhľadom na panorámu mesta. Táto kultúrna inštitúcia v exkluzívnom hoteli

BIBLIOGRAFICKÁ ČASŤ...

Výročia v 1. polroku 2006

Január

- 1.1.1936 * JÁN STACHO - slovenský básnik, spis. pre deti, prekladateľ
- 4.1.1946 * DUŠAN DUŠEK - slovenský prozaik a básnik, spis. pre deti
- 5.1.1921 * FRIEDRICH DÜRRENMANTT - švajč. autor píšuci nemecky
- 6.1.1981 + ARCHIBALD JOSEPH CRONIN - škótsky spisovateľ
- 8.1.1896 + PAUL VERLAINE - franc. básnik
- 10.1.1951 + HARRY SINCLAIR LEWIS - amer. spis., nositeľ NC
- 10.1.1986 + JAROSLAV SEIFERT - český básnik
- 10.1.1821 * JANKO MATUŠKA - štúrovský básnik a národný buditeľ
- 12.1.1856 + ĽUDOVÍT ŠTÚR - národný buditeľ a politik, spisovateľ
- 12.1.1876 * JACK LONDON - americký prozaik, dramatik a esejista
- 12.1.1976 + AGATHA MARY CLARISSA CHRISTIE - anglická spisovateľka
- 13.1.1941 + JAMES JOYCE - írsky spisovateľ a básnik
- 18.1.1936 + JOSEPH RUDYARD KIPLING - anglický spisovateľ a básnik
- 22.1.1561 * FRANCIS BACON - anglický spisovateľ
- 23.1.1876 * JONÁŠ ZÁBORSKÝ - slovenský spis., priekopník lit. Realizmu
- 24.1.1801 * MICHAL GODRA - slovenský básnik a jazykovedec
- 27.1.1991 + MIROSLAV VÁLEK - slovenský básnik a prekladateľ
- 29.1.1866 * ROMAIN ROLLAND - francúzsky prozaik, dramatik a esejista

Február

- 3.2.1896 * JAROSLAV HAVLÍČEK - český spisovateľ
- 6.2.1936 + VLADIMÍR ROY - slovenský básnik
- 9.2.1881 + FIODOR MICHAJLOVIČ DOSTOJEVSKIJ - ruský spisovateľ

- 9.2.1951 * JOZEF PUŠKÁŠ - slovenský spisovateľ
 9.2.1796 * SAMUEL JURKOVIČ - osvetový pracovník
 11.2.1941 * VLADO BEDNÁR - slovenský prozaik
 12.2.1827 * LADISLAV NÁDAŠI-JÉGÉ - slovenský spisovateľ
 15.2.1806 + SAMUEL AMBROSIUS - osvietenecký spisovateľ
 17.2.1856 + HEINRICH HEINE - nemecký lyrik a prozaik
 23.2.1896 * JOZEF CÍGER HRONSKÝ - slovenský spisovateľ
 23.2.1971 * GABRIELA FUTOVÁ - slovenská prozaička pre deti a mládež
 23.2.1821 + JOHN KEATS - angl. básnik, jedna z najvýraznejších osobností romantizmu
 24.2.1786 * WILHELM GRIMM - nemecký zberateľ, rozprávkár, poviedkár
 28.2.1881 * ŠTEFAN ZWEIG - rakúsky spisovateľ

Marec

MAREC - MESIAC KNIHY

- 1.3.1971 + FRANTIŠEK HRUBÍN - český básnik, dramatik a prekladateľ
 2.3.1951 + ĽUDMILA PODJAVORINSKÁ - prozaička a poetka, spis. pre deti
 3.3.1906 * ARTHUR LUNDKVIST - švédsky básnik a literárny kritik
 3.3.1891 * MICHAIL AFANASIEVIČ BULGAKOV - ruský prozaik, dramatik
 5.3.1966 + ANNA ANDREJEVNA ACHMATOVOVA - ruská poetka a prekl.
 6.3.1806 * ELIZABETH BARRETT - anglická poetka
 6.3.1911 * JÁN BODENEK - slovenský prozaik
 6.3.1806 * ELIZABETH BROWNINGOVÁ - anglická poetka
 7.3.1811 + JURAJ FÁNDLY - slovenský národný buditeľ a spisovateľ
 7.3.1976 + JOŽO NIŽNÁNSKY - slovenský prozaik, básnik a prekladateľ
 8.3.1896 * ELO ŠÁNDOR - slovenský spisovateľ
 10.3.1796 * MATEJ HREBENDA - kolportér kníh, ľudový veršovník, propagátor národnej kultúry
 12.3.1846 * REHOR URAM-PODTATRANSKÝ - slovenský prozaik a básnik
 12.3.1921 * DUŠAN MAKOVICKÝ - tolstojovec, prekladateľ ruskej lit.
 18.3.1956 + LOUIS BROMFIELD - americký spisovateľ
 18.3.1901 * PETER JILEMNICKÝ - slovenský spisovateľ
 23.3.1881 * ROGER MARTIN DU GARD - franc. spisovateľ, nositeľ NC
 25.3.1801 + NOVALIS - nem. básnik, prozaik, predst. raného romantizmu
 27.3.1871 * HEINRICH MANN - nemecký prozaik, dramatik, esejista

- 27.3.1921 * RUDO MORIC - slovenský spisovateľ pre deti a mládež
 30.3.1926 * VOJTECH MIHÁLIK - slovenský básnik

Apríl

APRÍL - MEDZINÁRODNÝ DEŇ DETSKEJ KNIHY

- 2.4.1941 * LADISLAV BALEK - slovenský spisovateľ
 3.4.1991 + GRAHAM GREENE - anglický spisovateľ
 7.4.1986 + RUDOLF DILONG - jeden z najvýznamnejších slov. lyrikov
 9.4.1821 * CHARLES BAUDELAIRE - francúzsky básnik
 9.4.1626 + FRANCIS BACON - anglický spisovateľ
 13.4.1906 * SAMUEL BECKETT - írsky prozaik a dramatik
 14.4.1886 * ÁRPÁD TÓTH - maďarský básnik
 14.4.1986 + SIMONE DE BEAUVOIROVÁ - franc. prozaička a dramatička
 21.4.1816 * CHARLOTE BRONTEOVÁ - anglická spisovateľka
 22.4.1926 * MILAN LAJČIAK - slovenský spisovateľ a prekladateľ
 23.4.1916 + WILLIAM SHAKESPEARE - anglický dramatik
 23.4.1616 + MIGUEL DE CERVANTES SAAVEDRA - španielsky spisovateľ
 26.4.1731 + DANIEL DEFOE - anglický spisovateľ, pamfletista
 28.4.1881 + JÁN BOTTO - predstaviteľ slov. literárneho romantizmu

Máj

- 5.5.1846 * HENRYK SIENKIEWICZ - poľský spisovateľ, nositeľ NC
 12.5.1931 * VIERA HANDZOVÁ - slovenská spisovateľka pre deti a ml.
 13.5.1956 + ALEXANDER ALEXANDROVIČ FADEJEV - ruský prozaik
 16.5.1951 + DOBROSLAV CHROBÁK - slovenský spisovateľ
 18.5.1981 + WILLIAM SAROYAN - amer. prozaik a dramatik armén. pôvodu
 23.5.1906 + HENRIK IBSEN - nórsky dramatik
 23.5.1876 + JANKO KRÁL' - reprezentatívny básnik slov. nár. romantizmu
 25.5.1681 + PEDRO CALDERÓN DE LA BARCA - španielsky barokový dram.

Jún

- 2.6.1946 * PETER GLOCKO - slovenský spisovateľ
 3.6.1826 * VILIAM PAULÍNÝ TÓTH - spis. memorandovsko-matičného obd.
 6.6.1946 + GERHART HAUPTMANN - nemecký dramatik, nositeľ NC
 6.6.1606 * PIERRE CORNEILLE - francúzsky dramatik a básnik

- 8.6.1876 + GEORGE SANDOVÁ - francúzska prozaička
 14.6.1886 + ALEXANDER NIKOLAJEVIČ OSTROVSKIJ - ruský dramatik
 14.6.1941 * PAVEL HRÚZ - výrazný predstaviteľ súčasnej slovenskej prózy
 16.6.2001 + VINCENT ŠIKULA - slovenský prozaik a básnik
 16.6.1871 + JÁN KALINČIAK - slovenský spisovateľ
 18.6.1936 + MAXIM GORKIJ - sovietsky prozaik a dramatik
 26.6.1891 * VLADISLAV VANČURA - český spisovateľ
 26.6.1861 + PAVOL JOZEF ŠAFÁRIK - slovenský národný buditeľ, básnik
 27.6.1941 * PAVEL VILIKOVSKÝ - jeden z najvýraznejších súčasných proz.
 29.6.1861 + ELIZABETH BROWNINGOVÁ - anglická poetka

Plánovaná edičná činnosť Galantskej knižnice v roku 2006

- Gálusová Ivana: Štatistický prehľad verejných knižníc okresu Galanta za rok 2005
- Gálusová Ivana: Knižnícky obzor 1,2/2006
- Kontárová Judita: Alfonz Talamon 1966-1996. Personálna bg
- Fajnorová Zuzana: Okres Galanta v tlači. Neperiodické dokumenty 2004-2006
- Pethőová Andrea: Zoznam periodickej tlače v Galantskej knižnici
- Bibliografické letáky: Henryk Sienkiewicz (1846), Vojtech Mihálik (1926), Dávid Teréz (1906)

BLESKOVKY ...

- **TÝŽDEŇ SLOVENSKÝCH KNIŽNÍC (TSK)** sa bude v tomto roku konať 27.3 - 2.4.2006. Motto bude rovnaké, ako v minulom roku: **KNIŽNICE - MULTIFUNKČNÉ VZDELÁVACIE A KULTÚRNE CENTRÁ**
- V rámci TSK sa 31.3.2006 (noc z piatka na sobotu) uskutoční už tradičná **NOC S ANDERSENOM**
- **ROK ĽUDOVÍTA ŠTÚRA** bude pokračovať rôznymi akciami a podujatiami až do októbra tohto roku. Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave pripravuje okrem iných podujatí aj celokrajskú súťaž pre deti a mládež do 18 rokov „návrh na najkrajšiu známku a pečiatku“. Do súťaže sa môžu zapojiť

aj obecné knižnice nášho okresu. Bližšie informácie budú poskytnuté každému knihovníkovi, ktorý má záujem zapojiť sa do súťaže, po 20.januári 2006. Po ukončení súťaže je naplánovaná putovná výstava predmetných prác.

➤ Aj v tomto roku bude možné vypracovať projekty v rámci grantového systému Ministerstva kultúry SR. Podmienky budú zverejnené na stránkach ministerstva v priebehu mesiaca január 2006 - www.culture.gov.sk

➤ Galantská knižnica ponúka knihovníkom, ktorí majú prístup na internet, individuálne školenie na vyhľadávanie informácií v externých databázach. Termín si treba dohodnúť vopred v čítárni a študovni Galantskej knižnice telefonicky (780 29 20) alebo e-mailom (citaren@galantskakniznica.sk) - pani Pethőová.